

8.34x35.76	1	עמוד 13	הארץ - כותרת	16/03/2017	57670832-8
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

פני הארץ צפירי רינת

אור ירוק

אחרי שהתרגלו לספוג ביקורת בלתי פוסקת מארגוני שמירת הסביבה, יש לחברות הדלק וכריית המחצבים מעט נחת משיי תוף פעולה עם הירוקים, שעשוי למתג אותן כמי שפועלות גם למען הסביבה. הן יוכלו להמשיך לכרות בנופי בראשית ולפלוט דלקים לאטמוספירה, אבל יקבלו סיוע ירוק למזעור נזקים. ביום חמישי הבא יתקיים במרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת גן כנס, שכותרתו "עסקים ואחריות תאגידית בנושא המגוון הביולוגי". את הכנס עורכים החברה להגנת הטבע והמכון לאחריות תאגידית הפועל במרכז האקדמי, ושותפים לו המשרד להגנת הסביבה ומשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים. במהלכו יציגו כמה חברות, ובהן תש"ן ("תשתיות נפט"), פרויקטים לשימור המגוון הביולוגי המתבצעים ביוזמה ובמימון של החברה להגנת הטבע. זו האחרונה פירסמה לפני שנתיים קול קורא לחברות ממשלתיות ופרטיות, להגיש הצעות לקבלת תמיכה בצעדים לשימור המגוון הביולוגי במסגרת פעילותן. עד עתה זכו בכך תשע חברות, ולטובת הפרויקט הוקצה סכום של 900 אלף שקלים. המכון לאחריות תאגידית והחברה להגנת הטבע פירסמו פרוטוקול מפורט לניתוח ההשפעות של חברות עסקיות על המגוון הביולוגי, ופיירוט הפעולות שניתן לנקוט כדי לצמצם השפעות אלו. לחברת תש"ן, בבעלות ממשלתית, חוות מכלי דלק באזור חיפה ובנגב. פעילים לשמירת הסביבה מנהלים מאבק חריף נגד פעילותה בחיפה בשל ההשלכות הקשות על הסביבה שיש, לטענתם, לאחסון הדלק, בין היתר בשל פליטת מזהמים לסביבה. אבל בחברה להגנת הטבע סברו, שיש הצדקה סביבתית לשתף פעולה עם חברה זו. במסגרת הפרויקט המשותף אמורה תש"ן לפעול לשימור המגוון הביולוגי בחוות מכלים באזור הנגב. בין היתר החלה החברה לבצע הדברה של מיני צומח פולש, הגבירה את הפעולות לשימור הצמח הנדיר שום קולמן, שהתגלה בחוות מכלים, ואמורה להחליף גופי תאורה לאורך הגדרות, כדי לצמצם את השפעתו המזיקה של האור המלאכותי על אוכלוסיית חיות הבר.

האם שיתוף פעולה בין תעשיות לארגונים ירוקים מסייע באמת לסביבה, או בעיקר מסייע לשיפור תדמית החברות?

גם אם מניחים שתש"ן אכן תבצע פעילות שתביא לשמירת הטבע בשטח שבו היא פועלת, יש עדיין אפשרות שהיא תנצל זאת כדי לשפר את הדימוי שלה באופן כללי, בלי להיות מחויבת לפעולות אחרות לטובת הסביבה. אחרי הכל, לנוכח הביקורת הציבורית שספגה, יש לחברה אינטרס מובהק לעשות זאת. אולם מנכ"לית החברה להגנת הטבע, איריס האן, משוכנעת, ששיתוף הפעולה עם החברות העסקיות מתאים לערכים ולמטרות של הארגון שבראשו היא עומדת. לדבריה, שיתוף הפעולה אינו מתייחס לכלל הפעילות של חברות, אלא מתמקד בהיבטים ספציפיים הקשורים בשימור הטבע. "אלו חברות עם פעילות לגיטימית וחוקית", הסבירה, "אנחנו לא יכולים להתעלם מזה, וחובתנו לפעול כדי לצמצם את השפעתן על הסביבה. הם לא משלמים לנו, זה אפילו עולה לנו כסף".

שיתוף פעולה אחר מתקיים באזור ערד וים המלח בין רשות הטבע והגנים וחברת "כימיקלים לישראל", בעלת מכרות הפוספטים ומפעלי ים המלח, שהשפעתם על הסביבה רחבת ממדים. שיתוף הפעולה כולל פרויקט חינוכי ושמו "רותם המדבר", שבמסגרתו מקבלים תלמידים שיעורים וסיורים בנושא פעילות התעשייה והשמירה על הטבע, ולומדים גם על הקונפליקט בניהן. במסגרת התוכנית השתתפו מדריכי הרשות בקורס ושמו "תעשייה ושמירת טבע – הנגב כפאזל של צרכים משתנים". מטרת הקורס, על פי מארגניו, היא "לחשוף את המדריכים למורכבות הקיימת בצורך בתעשייה חשובה וחזקה בנגב, הפועלת באזורים ייחודיים ובעלי ערכיות טבע גבוהה".

בניגוד לפעילות שמעודדת החברה להגנת הטבע, במקרה של "רותם המדבר" מדובר במימון של התעשייה בסך 300 אלף שקל לשנה. רשות הטבע והגנים החליטה לקבל את תרומת התעשייה לפעילות זו משום שהיא מהווה, להערכתה, הזדמנות להשפיע על הנהלות המפעלים להטמיע ערכי שמירת הסביבה. הרשות טוענת, שהתרומה היא "מס קהילה" מהמפעלים לטובת חינוך דור העתיד, ואין בה כדי להשפיע על החלטותיה בתחום הפיקוח והאכיפה על התעשייה.

לגופי שמירת הטבע שיתופי פעולה גם עם חברת החשמל, מקורי רות ונתיבי ישראל. החברה להגנת הטבע שיתפה פעולה עם יקבי תבור בהקמת "כרם אקולוגי" ראשון בישראל. יש לא מעט פעיילי סביבה בעולם שהתנסו בשיתופי פעולה כאלה והגיעו למסקנה, שהם מקהים ומטשטשים את רוח הלחימה של הארגונים הירוקים. בעוד במקרה של רשות הטבע והגנים מדובר בגוף ממשלתי, הרי שבמקרה של החברה להגנת הטבע מדובר בארגון האמור לשמר גם היבט אקטיביסטי מובהק. נותר רק לקוות, שהקשר השוטף עם מנהלי החברות לא ירכך את נכונות אנשי הארגון לעלות על בריכות נגדן כשהדבר יידרש.